

Fiche 2: Verordening betreffende Staatssteun voor kleine- en middelgrote ondernemingen die landbouwproducten produceren

Titel:

Voorstel voor een verordening van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op Staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen die landbouwproducten produceren, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 70/2001

Datum Raadsdocument: -
Nr Raadsdocument: -
Nr. Commissiedocument: 2006/C 193/04
Eerstverantwoordelijk ministerie: LNV

Behandelingstraject in Brussel:

Adviescomité Staatssteun 23/05/06, vaststelling door Commissie, naar verwachting eind 2006.

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De huidige vrijstellingsverordening, Verordening (EG) nr. 1/2004 van de Commissie van 23 december 2003 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op Staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen die landbouwproducten produceren, verwerken en afzetten, vervalt op 31 december 2006. Het voorstel betreft een nieuwe vrijstellingsverordening die zal gelden van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013.

De vrijstellingsverordening is een uitzondering op de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag waarin is bepaald dat Staatssteun niet is toegestaan, tenzij deze uitdrukkelijk voorafgaand is goedgekeurd door de Commissie. Steun die volledig voldoet aan de regels van de vrijstellingsverordening hoeft niet voorafgaand te worden goedgekeurd. Wel dient de steun te worden gemeld en achteraf te worden verantwoord. Het totale tijdsbestek van dit type melding bedraagt 10 dagen, terwijl een melding ter expliciete goedkeuring van Staatssteun maanden dan wel jaren in beslag kan nemen.

Met het voorstel bouwt de Commissie voort op de al geldende vrijstellingsverordening. Het voorstel bevat enkele wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening. Deze hebben betrekking op het toepassingsbereik van de verordening, investeringssteun, steun met betrekking tot dier- en plantenziekten, steun voor schade veroorzaakt door ongunstige weersomstandigheden, steun voor verzekeringen en steun voor reclame.

Toepassingsbereik

Eenzijds wordt in het voorstel het toepassingsbereik van het landbouwsteunregime beperkter afgebakend. Het landbouwsteunkader zal in de toekomst alleen van toepassing zijn op primaire producenten van landbouwproducten (producten die staan op Bijlage 1 bij het EG-Verdrag). De opvolgende schakels (verwerking en afzet) die nu nog onder het landbouwregime vallen, zullen onder de horizontale steunkaders (MKB, regionale steun) gaan vallen. Anderzijds wordt het toepassingsbereik uitgebreid met steun met betrekking tot ziekten, slechte weersomstandigheden en voor het verwijderen van slachtafval.

Investeringssteun

Op dit gebied is de meest opvallende wijziging dat de Commissie wil bewerkstelligen dat investeringssteun tot een minimum beperkt blijft. Daartoe wordt een gestaffeld verleningssysteem voorgesteld, waarbij lidstaten voorrang moeten verlenen aan subsidieaanvragen voor investeringsprojecten met de laagste steunintensiteit. Zo is investeringssteun lager dan 15% vormvrij.

Hierna volgt de categorie 15-30%. De laatste categorie betreft aanvragen met een steunintensiteit van > 30%. Dit systeem wordt aangeduid als “call for interest”.

Een vergaand aspect van het voorstel betreft het verbod op investeringssteun voor onder meer kassen. Verder noemt het voorstel een bedrag van € 400.000 als maximum steunbedrag voor investeringen.

Steun met betrekking tot dier- en plantenziekten

In het voorstel is een regeling opgenomen voor de vergoeding van steun met betrekking tot dier- en plantenziekten. De huidige vrijstellingsverordening kent een dergelijke regeling niet. Onderscheid wordt gemaakt tussen preventieve maatregelen (100% steun toegestaan) en bestrijdingsmaatregelen (75% steun toegestaan).

Steun voor schade veroorzaakt door ongunstige weersomstandigheden

Onder deze vlag kunnen lidstaten steun verlenen voor schade veroorzaakt door ongunstige weersomstandigheden (regenval, sneeuw, droogte, etc.). Deze mogelijkheid is in de huidige vrijstellingsverordening niet opgenomen. Nu moeten dergelijke maatregelen voorafgaand aan de tenuitvoerlegging worden goedgekeurd. Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij de diverse oogstschaderegelingen. In het voorstel is voorts bepaald dat vanaf 2010 alleen schade mag worden vergoed voor die ongunstige weersomstandigheden waarvoor de landbouwer zich voor ten minste 50% heeft verzekerd.

Steun voor verzekeringen

De mogelijkheid voor het verlenen van steun voor verzekeringspremies wordt met het voorstel onder de werking van de vrijstellingsverordening gebracht. Hiervoor is daarom niet langer de voorafgaande goedkeuring van de Commissie nodig. Het betreft hier overigens alleen die constructies waarbij de steun wordt verleend in de vorm van een rechtstreekse bijdrage in de kosten van de verzekeringspremies.

Rechtsbasis van het voorstel: artikel 1, lid 1, onder a), punt i), van Verordening (EG) nr. 994/98 van de Raad van 7 mei 1998 betreffende de toepassing van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap op bepaalde soorten van horizontale steunmaatregelen

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Comitologie – Raadplegingsprocedure (o.g.v. artikel 8 van Verordening (EG) nr. 994/98). Geen rol EP.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit:

Positief. Een verordening kan alleen op EG-niveau worden gewijzigd. Nederland steunt het instrument van de vrijstellingsverordening en het merendeel van de voorgestelde wijzigingen.

Proportionaliteit:

Positief. Gelet op de ervaringen met de huidige vrijstellingsverordening staat Nederland ten algemene positief ten opzichte van een voortzetting en uitbreiding van het systeem van een vrijstellingsverordening. De beperking van het landbouwkader tot de primaire producenten (hetgeen impliceert dat verwerking en afzet van landbouwproducten onder de reguliere steunkaders valt) sluit beter aan bij de structuur van de agrosector en wordt positief bejegend.

Consequenties voor de EU-begroting:

Naar verwachting zijn er geen effecten voor de EU-begroting.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Geen directe budgettaire effecten te verwachten.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering):

Centrale en decentrale overheden zullen bestaande steunmaatregelen die met gebruikmaking van Verordening (EG) nr. 1/2004 aan de Europese Commissie zijn gemeld moeten controleren op overeenstemming met de nieuwe verordening en zonodig daarop aanpassen. Gelet op het ruimere toepassingsbereik van de nieuwe verordening is de verwachting dat de melding van nieuwe staatssteunmaatregelen aan de Europese Commissie zal worden vergemakkelijkt.

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013. De verordening kent een overgangstermijn van een half jaar voor bestaande maatregelen. Eerste inschatting is dat deze termijn voldoende is voor aanpassing van bestaande regelgeving en daarop gebaseerde uitvoering.

Consequenties voor ontwikkelingslanden: geen

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Na een eerste aanloopfase gebruikt Nederland de huidige vrijstellingsverordening steeds meer. Vooral provincies hebben al verschillende vrijstellingsmeldingen gedaan. Het is de verwachting dat deze procedure in de toekomst nog vaker gebruikt zal worden. De nieuwe vrijstellingsverordening is dan ook van belang voor de Nederlandse agrarische sector. Daarbij zal Nederland wel aangeven dat scherpe criteria van belang zijn om misbruik te voorkomen. Aandachtspunt daarbij is dat het effect van de hervormingen van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid niet langs de weg van nationale steun teniet worden gedaan. Ook met het oog op het voorkomen van concurrentievervalsingen zijn scherpe criteria van belang.

Gelet op de ervaringen met de huidige vrijstellingsverordening staat Nederland ten algemene positief ten opzichte van een voortzetting en uitbreiding van het systeem van een vrijstellingsverordening. De beperking van het landbouwkader tot de primaire producenten (hetgeen impliceert dat verwerking en afzet van landbouwproducten onder de reguliere steunkaders valt) sluit beter aan bij de structuur van de agrosector en wordt positief bejegend.

Nederland heeft bezwaar gemaakt tegen het concept van 'call for interest' waarbij de lidstaten binnen het gestaffelde verleningssysteem voorrang moeten verlenen aan subsidieaanvragen voor investeringsprojecten met de laagste steunintensiviteit. Het is een star systeem dat niet persé de projecten selecteert die de steun het hardst nodig hebben. Lidstaten zouden de mogelijkheid moeten hebben om de projecten ook op inhoud te selecteren en niet alleen op steunintensiteit. Verder heeft Nederland bezwaar gemaakt tegen de uitsluiting van investeringssteun voor kassen en is van mening dat het plafond van EUR 400.000 voor investeringen wel erg laag is.

Met betrekking tot steun voor dier- en plantenziekten heeft Nederland bezwaar gemaakt tegen de beperking in de intensiteit voor steun in verband met veterinaire bestrijdingsmaatregelen. De beperking is niet in overeenstemming met de Communautaire veterinaire richtlijnen die uitgaan van 100%.

Met betrekking tot de steun als voor geleden schade is van belang dat deze beperkt blijft tot onverzekerbare risico's als gevolg van ongunstige weersomstandigheden en verliezen die veroorzaakt worden door dier- of plantenziekten of door plagen. Het Commissievoorstel strekt zich niet uit tot schade als gevolg van markt- en prijsrisico's. Een verdere uitbreiding met deze risico's zou Nederland ook niet wenselijk vinden. Van belang is dat de steun voor private verzekeringspremies de werking van de interne markt voor verzekeringsdiensten niet belemmert .

Voor wat betreft de nieuwe bepaling van de Commissie dat vanaf 2010 alleen schade mag worden vergoed voor ongunstige weersomstandigheden waarvoor de landbouwer zich voor ten minste 50% heeft verzekerd, heeft Nederland in dit licht aangegeven een verzekering eerder als een alternatief dan als een voorwaarde voor steun te zien.

